



Universitätsbibliothek Paderborn

Unius Necessarii pars ...

Ubi agitur De Amore Dei - non in solis haerente contemplativis, & jucundis affectibus, sed parato, quidvis vel durissimum agere, & pati, si Deo id gratum fore videat: neque contento, plùs eum quibuscuncque aliis rebus amare, sed certo insuper, nihil omnino ex quibuscuncque rebus aliis amare, quod ...

Rogacci, Benedetto

Pragae, 1721

Cap. XVIII. Quinam nostri amor sit pravus, & perfecto Dei amori contrarius: déque duplici arte, ad eum in nobis extinguendum idonea.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-54515](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-54515)

timóque sine volendi habeat; inordinatè itidem eam amari, quia ultra, quàm amanda esset. Ab eo demum, qui & vera vult ipsius bona, & pro sine primario ea volendi placitum, atque obsequium DEI habet, ordinatè ipsam amari, quia secundùm convenientem rebus creatis mensuram. Quamvis ità illam amare propter DEUM, & minùs DEO fit, teste D. Augustino, plùs illam quodammodo, hoc est cum majori illius emolumento amare, quàm si in ea una, tanquam in suo sine, atque centro ejus amor subsisteret. *Sed cum DEUS magis diligitur, quàm animus, ut homo malit ejus esse, quàm suus; tunc animo verè, summèque consulitur.* (Aug. in Lib. 83. qu. 36.)

CAPUT XVIII.

Quinam nostri amor sit pravus, & perfecto DEI amori contrarius: deque duplici arte, ad eum in nobis extinguendum idonea.



Idimus tunc rectum, & ex divini amoris norma esse hominis amorem erga se ipsum, quando is suum corpus, suàmque animam

mam respectu DEI amat: quando scilicet impulsus voluntate serviendi, & gratificandi DEO, ea utriusque vult, & quærit bona, à quibus ad prædictum suum finem obtinendum juvatur: cujuscumodi sunt, & in corpore vires ad bene operandum idoneæ; & in anima quidquid hanc divino aptiorem famulatu, magisque acceptam DEO reddit. Reliquum porrò est videre, quando sui ipsius amor sit pravus, & divino repugnans. Talemque esse statuo, quando aliquis suum corpus, suamque animam eorum potius, quàm DEI respectu amat: quando nempe innato eorum appetitui obsecundans ea utriusque persequitur bona, quæ quantum iis arrident, tantò minus idonea divino famulatu reddunt: cujuscumodi quantum ad corpus, sunt: rerum copia, & sensuù oblectamenta; quantum verò ad animam, voluptates, quibus ea fruitur, sive dum propriæ voluntati morem gerit, sive dum novis cognitionibus curiositatem sciendi explet, sive cum libera suis cogitationibus ad discurrendû quaquaversus fræna permittit, sive cum de rebus suis magnificè sentit, easque ab aliis pariter magni fieri, & vulgò celebrari audit.

2. Et verò inordinatum, ac perversum esse hunc amorem, nemo prudens rerum estimator ibi inficias: cum, quisquis eum fovet, amet se, & quantum ad bona volita, minus justo; & quantum ad rationem ea volendi, plus justo. Minus justo, quantum ad bona volita: quia locò quærendi nobiliora, præcipua, & à mali contagione sincera, contentus est inferioribus, & unde plus damni, quam utilitatis percipit. Plus justo autem, quantum ad rationem ea volendi: quia in se ipso eorum finem constituit, quod privilegii genus est, humanam conditionem excedens, soliùsque DEI proprium. Sed neque dubitari potest, quin idem, quantum perversus in se ipso est, tantum etiam perfecto DEI amori adversetur: tum quia pluribus, & diversis affectibus animam occupans non permittit, ut tota, & totis suis viribus amando DEO vacet: tum quia, ut supra jam vidimus, ad divini amoris perfectionem requiritur, ut si quid extra DEUM amatur, in DEI gratiam ametur, vel quatenus ad ei serviendum nos adjuvat, quæ ratio est amandi recensita in superiori capite nostri corporis, nostræque animæ bona; vel quatenus ipse amari illud jubet, quo nomine amorem nostrum universi ho-

homines exigunt. Atqui opes terrenæ, sensuum oblectationes, & alia paulò antè commemorata ejusdem generis bona, neque ad meliùs DEO serviendum nos adjuvant, neque DEUS ex iis quidquam à nobis amari unquam jussit: imò pluries, disertèque ad bonorum ejusmodi vel usum, quoad fieri possit, derelinquendum, nedum cupiditatem à corde excludendam cohortatus nos est. Quoniam igitur pacto, qui illa amat, potest dici propter DEUM, & non veriùs contra id, quod magis placitum DEO est, illa amare? Aut quo pacto, si nequaquam propter DEUM, sed veriùs contra id, quod DEO magis placet, illa amat; fieri potest, quin talis illius amor perfecto erga DEUM amori adversetur?

3. Dicit fortè aliquis, tunc revera adversari, cum modum excedit, sive in amandi ardore, eò quòd vehementiùs justo prædicta bona appetat; sive in objecti amati amplitudine, eò quòd ex iis justo plura, & qualiacunque demum sint, sinè ullo vetitorum à permissis discrimine appetat: at non etiam, quando intrà justæ moderationis fines se continet, ità ut neque alia eorum, nisi quibus frui licet; neque hæc ipsa majori, quàm par est, contentio-

tione appetit. Sed enimvero, quisquis ita
 differit, parum memor videtur, nos non per-
 manere amplius in primævæ integritatis sta-
 tu, cum affectus sensibiles non excitantur,
 aut durabant in anima, nisi quos, & quales,
 & quamdiu præscriberet ratio: verum in alio
 longè inferiori statu versari: ubi scilicet ra-
 tio potest illis quidem obistere, nè suo se im-
 petu transversum abripiant, non verò etiam
 impedire, nè unquam, licet se invita, exci-
 tentur, ac durent. Hoc itaque revocato il-
 li in memoriam, respondeo, quam ipse in
 bonis terræ appetendis moderationem animi
 prædicat, ex neutra suarum partium esse ho-
 mini, ab originis suæ innocentia, & felicitate
 dejecto possibilem. Ordiendo quippe à pri-
 ma ejus parte; quinam, rogo, in hac tam ef-
 fræni appetitûs perduellis licentia fieri posse
 sperabimus, ut quispiam præsentis vitæ bo-
 na, quibus nihil fragilius, bona ex alieno ar-
 bitratu pendentia, & sexcentis assidue casti-
 bus subjecta, bona, quàm incerti, & labori-
 osi paratûs, tam illico amitti facilia: illaque
 amans non propter DEUM, & cum subje-
 ctione ad illius voluntatem, sed propter se ip-
 sa, & tanquam amoris sui finem; nullo tamen
 in iis amandis perturbetur anxietatis, timo-
 ris,

ris, & sollicitudinis motu: sed eundem æqualis vultus, animique habitum servet, sive ubi certus est, se illa adepturum, sive ubi causæ adfunt timendi, nè iisdem frustretur: & sive cum securè illis fruitur, sive cum repentini casus injuriâ eadem sibi videt periisse? Citius crediderim, posse ignem in crassa, & humenti materia sinè ullo fumi vapore succendi, quàm amorem circa bona caduca, & evanida sinè ullo inquietudinis sensu occupari. Sanctissimos hominum, quique omni studio contendunt, cor penitus purum à quovis rerum pereuntium affectu servare, & nihil prorsus velle, nisi ex divini amoris impulsu, vix contingit in qualibet vel honoris, vel alterius præsentis boni jactura usquequaque immotam, & ab omni perturbatione animi tranquillitatem retinere. Et retenturus eam creditur profanus mundi, ac sui amator, quique tanto in pretio hominum gloriam, corporis voluptates, & alia id genus bona habet, ut sinè iis nè DEUS quidem, summum licèt, immensissimumque bonum, illius cordi explendo sit satis?

4. Quid porrò de altera parte dicemus, moderatione videlicet terrenorum affectuum circa sui objecti amplitudinem? ità ut ni-

G g

nil

hil ex eo, nisi omnino innocuum, & licitum appetant. Minusne illa credi impossibilis potest? nihilo equidem minus: naturalis quippe nostri appetitus propensio ad voluptates, honorisque, & alia presentium bonorum tendit, quantum in se est, sine ullo vetiti, aut permitti discrimine (hujus enim observatio nequaquam appetitus, sed ratio propria est) in ea omnia, ubicunque, & in quacunque materia sibi appareant: usque adeo nullam eorum copiam explebilis; ut quanto amplior hæc est, tanto avidius aliam, aliamque anhelet, assiduis, & sollicitis vocibus clamans: *Affer, affer.* Quisnam igitur tantum sibi de se ipso, & virtute sua polliceri audeat, ut fovens in se ipso instinctus ad nominis gloriam, vel sensuum illecebras, instinctus adeo cæcos, adeo concitados, adeo inexplebiles, speret nihilominus nunquam se abire abreptum, imò neque stimulatam iri ad transgrediendam vel latum tantummodo unguentum liciti, honestique mensuram? Næ ejusdem temeritatis hoc foret, ac per ruinosum pediculi montis declive cursum arripere, cum animo, & spe inhibendi, quantumcunque concitados, & præcipites gressus, si fortè hinc fovea, vel abruptior locus occurreret.

pienter Cicero (*Qu. Tusc. L. 4.*) *Qui modum,*
ait, *vitio querit, similiter facit, ut si posse putet*
eum, qui se è Leucade precipitaverit, sustinere se,
cùm velit. Ampullosa isthæc promissa à va-
no quopiam liberi nostri arbitrii adulateore in
umbratili disputatione jactari fors possint :
quæ tamen experientia palàm demonstrat, ab
humanæ vitæ usu quàm longissimè abesse. So-
lius DEI est commoto tempestatibus mari
terminos definire cum imperiosa illa epigra-
phe : *Usque huc venies, & non procedes amplius,*
& hic confringes tumentes fluctus tuos. (*Job. 38.*)

5. Quod ut manifestius pateat, quæro ex
eo, cui nondum persuasum esset, utrinam
faciliùs sit à vetitis voluptatibus cupiendis se
continere : illine, qui eas tantummodo, an
verò alteri, qui licitas etiam cupiditates, quan-
tùm potest, devitat. Respondebit procul
dubio : huic factu proclivius id esse : tum quia
nullas cupiens, longiùs à desiderandis vetitis
distat, quàm licitas cupiens ; quæ mediæ sunt
inter nullas, & vetitas, & à quibus ad harum
cupiditatem unico gressu transitus patet : tum
quia bona licita, utpote omni ex parte appe-
ti digna, majorem voluntatis ad se alliciendæ
vim habent, quàm vetita, quæ ex una tantùm
parte præferunt, quòd appeti possint ; ex al-

tera verò non nisi odium, & abominationem merentur. Quapropter, cui sat virtutis, animique est ad illorum superandas, quamvis validiores illecebras, facilius erit horum leuociniis resistere, quàm cui illa virtus, & ille animus majori par certamini deest. Jam verò experientia nobis liquidò ostendit, illos quoque, qui omnem bonorum præsentium, etiam si licitorum appetitum, quantum possunt, declinant; nonnunquam tamen vitio infirmitatis humanæ ad vetita appetenda transcurrere. Quantò itaque id facilius, & crebrius eventurum dicemus, nihil studii ponentibus, ut à licitorum cupiditate se abstineant ignorat profectò, quanta humanæ naturæ imbecillitas, quàmque lubricus, & proclivis in rerum terrenarum quæsitum à concessis ad illicita concessa transitus sit, qui illa ubique aucupans, extra omnem in posteriora prolapsus di aleam se positum censet. Consultat D. Gregorium, celebre sapientiæ moralis oraculum, discetque ab eo: (L. 5. Mor. c. 6.) *illum solum à illicitis non cadere, qui se aliquando etiam à licitis cautè restringit.* Imò vel ethnicos Sapientes consultat: & mentiar, nisi nomine omnium Plutarchus in eandem sententiam respondere: *neque ab absurdis, & damnis*

voluptatibus temperare animum posse, qui non ante sæpenumero licitam earum fruitionem contempserit; neque turpia lucra facile respuere illi esse, qui non eminus studium lucri, & habendi cupiditatem ex animo exciderit. (De Gen. Socr.)

6. Atque hæc dicta ex abundantia sint: nam cæteroqui, etiamsi daremus, eum, qui terrena appetit bona, nunquam ea appetiturum, neque justo vehementius, neque nisi in materia, unde omnis culpa abest; quotus tamen quisque non videt, hunc ipsum illius affectum, esto moderatum, atque innoxium, nec penitus repugnantem amorì divino, fore nihilominus solidæ hujus perfectioni contrarium? Rationes certè, quas initio attuli, utpote universales, nec ad vitiosos tantummodo affectus contractæ pergunt, & sub conditione modò posita suam vim obtinere. Pergit prima: cum terrenus quivis amor, tametsi omnino insons, in diversum à DEO objectum feratur, animamque aliorsum à DEO avocet: quod manifestò idem est, atque eandem impedire, nè perfectè, & ex toto corde suo illum amet. Pergit itèsecunda: etenim, cum DEI Filius, uti aliquid universè melius, sibi que magis gratum suaserit, ut præsentis vitæ bonis, voluptatibus, divitiis, honoribus, eti-

am quando eorum usus, affectusque expers culpæ est, remitteremus nuntium; cui sufficit eorum usui, & affectui nuntium remittere, quando solum is affinis culpæ est; non eligit utique in omnibus, quod DEO magis placet, nec proinde, quantum posset, & par esset, eum amat. *Omnia mihi licent, sed non omnia expediunt*, (1. ad Cor. 6. 6.) ajebat D. Paulus, rite indicans: non quidquid licet, esse etiam perfectius.

7. Sed quorsum diutiùs in re adeò manifesta immoramur? Ad eam ultimò terminandam, & extra omne dubium ponendam, factis sit dixisse, hunc erga res terrenas affectum, illum esse proprium sui amorem, quo nihil vehementiùs à vitæ Christianæ magistris incusari, & reprehendi audimus: hunc illam cupiditatem, quàm justissimè Apostolus (Ad Tim. 6.) *Radicem omnium malorum* vocavit, cùm nullum revera sit pravum facinus, nullum æternæ salutis impedimentum, nullum pestis, & exitii spiritualis genus, quod inde non pullulet: hunc denique illum hostem, quo nullum capitaliorem, & infestum magis experitur amor divinus: imò qui unus afflictuè bellū ei infert, cladésq; nunquã desinit, atque extremã perniciem moliri. Quare & ipse

nihil eo odit gravius, nihil infectatur vehementius, omnes contra illum suas vires, artes, & conatus depromens, & certus non ante bello absistere, quàm eum cum suis omnibus copiis ad internecionem deleverit.

8. Quæ cum ita sint, æquum profectò est, ut quisquis in divini amoris castris meret stipendia, idem & ipse odium, eisdemque animos contra hunc implacabilem illius adversarium concipiat: nullam cum eo, non dicam pacis, sed nec induciarum mentionem admittens, sed infestis usque armis illi instans, & nihil studii, laborisque intentatum relinquens, ad eum penitus suo è corde excindendum. Et multæ sunt artes, quæ ad intestinum hoc bellum adjumento esse possint; sed duas mihi attulisse sat fuerit, præcipuæ inter alias efficaciam, omniumque instar, si sedulò usurpentur, futuras: theoreticam unam, quæ intellectus armis proprium sui amorem oppugnat, eaque est perexigua, imò nulla æstimatione terrenarum rerum, quas fucosa boni specie seductus appetit. Practicam alteram, quæ ad eundem profligandum voluntatis operâ utitur, eaque est acerrimum studium, semper, & in omni vitæ actu contra illius propensiones tendendi. Philosophica est prior, cre-

brísque etiam ethnicorum Sapientum celebrata sermonibus. Euangelica altera, à Verbo divino in terras primùm delata, neque nisi Christianorum propria. Illa proprium suum amorem remotè solummodo, & consequenter aggreditur, tollendo nimirum à terrenis ejus objectis veri, & solidi boni speciem, quæ sublata necesse est eorum quoque appetitionem deficere. Hæc cominus, & collato pede eum in semet ipso adoritur, tot quodammodo ei vulnera infligens, quot actus illius placitis adversantes instaurat. Ibi dicitur potius, quàm violenta, & acris pugna est, utpote quæ non nisi in quieta veri speculatione consistit. Hic vehementi luctamine, & toto virium nisu opus est: quippe ubi validissimi aggrediendi, & profligandi sunt naturæ perduellis instinctus. Explicemus utramque aliquantò distinctiùs, ut facilior deinde, & fructuosior probè intellectarum sit opus.

